

Sant Andreu de Gargallà

Montmajor

Ubicació

Comarca: Berguedà
Lloc/Adreça: Gargallà
Emplaçament A la carretera de Berga a Cardona, a 7 km de Cardona, es troba al mig del nucli.

Coordenades:

Latitud: 41.97060269662025
Longitud: 1.699555087128002
UTM Est (X): 392250
UTM Nord (Y): 4647330

Classificació

Número de fitxa 08132 - 62
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Medieval Romànic Contemporani Neoclàssic
Segle XI/XVIII
Any 1789
Estat de conservació Bo
Protecció Inexistent
Tipus de protecció: Inexistent
Número inventari IPAC, nº 3494, any 1982
Generalitat i altres inventaris
Accés Fàcil
Ús actual: Religios
Titularitat Privada
Titular: Bisbat de Solsona. Palau Episcopal. 25280 SOLSONA
Fitxes associades:
[Gargallà, nucli municipal](#)
Autoria de la fitxa Cortés Elía, M^a del Agua

Descripció

L'església de Sant Andreu de Gargallà, parròquia del terme, es troba envoltada pel petit nucli de cases que formen el centre del poble de Gargallà, format per les cases: Cal Planas, Cal Vima, Cal Fuster, Cal Llovet dels Pujants, Cal Guilella i Cal Company. És un auster edifici d'una sola nau, orientada a migdia i amb coberta a doble vessant. Al costat dret de la façana hi ha el campanar de planta quadrada que ara forma part de l'edifici en ampliar-se per darrera per construir la casa rectoral que forma part del conjunt. A la banda de ponent es va ampliar per disposar dependències eclesiàstiques. La façana és molt simple: un òcul al centre a la part superior i una porta allindada. La porta té una senzilla motllura a la part superior, formada per un arc de mig punt central que aixopluga una petxina amb tres llegendes epigràfiques: una a cada costat de la petxina (ANNO DOMINI MDCCLXXXIX.JESUS.MARIA) i altra a la llinda de la porta amb un passatge del Gènesis (GEN.28. TERRIBILIS EST LOCUS ISTE HIC DOMVS DEI EST ET PORTA COELI). Entre l'església parroquial i la rectoria es troba, camuflat exteriorment per les construccions més modernes, un petit recinte què per les seves característiques pot correspondre a l'absis d'un temple molt antic, probablement preromànic. És un cos d'edifici de planta rectangular i de reduïdes dimensions, cobert amb volta de canó de mig punt feta amb lloses disposades a plec de llibre. A la banda de ponent hi ha un arc triomfal de mig punt, actualment obturat, fet amb carreus ben treballats que a la part inferior es tanquen formant un arc de ferradura poc pronunciat. Al cantó oposat hi ha les restes, només visibles des de l'interior, d'un finestral que va ser escapçat en obrir una porta moderna, format per lloses que formen un petit arc de mig punt tendent a configurar un arc de ferradura i, possiblement, de dues esqueixades, tot i que no es pot apreciar clarament. Degut a la situació i orientació d'aquest cos, podria tractar-se de l'absis d'una antiga església preromànica. Fa poc s'ha eliminat la porta i s'ha reconstruït aquesta finestra que és visible des de l'exterior. Al costat esquerre de la façana hi ha una creu de pedró.

Observacions:

L'any 1988 es va procedir a la neteja i restauració de la petita nau d'origen preromànic, procedint a enderrocar els murs que impedièn la comunicació amb la nau de l'església i del que tapava l'arc triomfal, l'eliminació de la porta que escapçava la finestra i recuperació d'aquesta, així com la neteja de tot el recinte. Sufragànies de Sant Andreu: Santa Margarida de Fígols, Santa Maria del Sunyer d'Aguilar, Sant Martí de Pegueroles, Sant Julià de Pegueroles i Sant Miquel de Vilandeny (tot i que territorialment forma part de Navès, Solsonès).

Història

L'església de Sant Andreu depenia del monestir de Santa Maria de Ripoll des de la repoblació al segle IX. Gargallà juntament amb Sorba, Serrateix, Casserres i Puig Reig eren els punts de l'avançada repobladora organitzada per Guifré el Pilós. Al monestir de Ripoll li va ser cedit Gargallà juntament amb Sorba i Obiols, però sembla que el monestir no s'en preocupà massa. Es fa referència en el precepte del rei Lotari l'any 982 (Et in loco qui dicitur Suburbano alodem cum Ecclesiis, et villa quae dicitur Gargalaz), en ell s'enregistren les propietats de Ripoll (AADD, 1985). A la butlla de 1011 es confirmen les possessions i Gargallà també s'esmenta. L'any 1003 el comte Oliba cedí a Ripoll molts alous a Osona i el Berguedà, en concret l'església de Sant Andreu de Gargallà amb els seus delmes i primícies, i l'església de Sant Sadurní de Fígols. L'església va veure confirmat el seu caràcter parroquial en la visita al deganat de la Vall de Lord del 1312. El segle XVIII tenia com a sufragània l'església veïna de Fígols, categoria que conserva en l'actualitat.

Bibliografia

AA.DD. (1985). Catalunya Romànica. Vol. XII El Berguedà. Fundació Enciclopèdia Catalana. GAVÍN, J.M. (1985). Inventari d'esglésies. Vol. 17 El Berguedà. Ed. Arxiu Gavín. Barcelona.

